

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIX.
ÉVF.
 AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E
8.
FÜZET.
 KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-u. 6 sz. II. em. (Táv. : 123-722.)

 Közleményeink egészben vagy részben való átvétele csak a forrás
megnevezése mellett történhetik.

Névtelen hősök.

Talán kissé szokatlan, hogy én, aki nem vagyok erdész, egy erdészeti szaklapnál kopogtatok be szerény írással, és beboacsáttatást kérek. Némelyek szemében talán merészségnek tűnik fel. És csodálatos, mégsem félek. Olyan nyugodtan jövök, mintha hazajönnék. Mintha az agancsal díszített szülői házba térnék vissza, amelyből elsodort ugyan az élet, de ennek ellenére is úgy érzem, hogy visszavár, mint a bibliai apa tékozló fiát.

Sok mindent el lehet feledni, sőtől el tud az ember szakadni, de a gyerekkori otthon ezer szállal kapaszkodik szívünkbe; annál nagyobb erővel húzza vissza, mennél messzebb távolódott tőle. Nem lehet azt feledni soha; nem lehet attól teljesen elszakadni soha. És nem lehet azoktól sem, akik valamikor benne éltek, akik környezetéhez tartoztak. Meg-megjelennek, nem mint kísértetek, hanem mint élő valóságok. Szólnak hozzám. És míg körülöttem dübörög a mai élet örült rohanása, szépen, csendesén visszavezetnek abba a kiesiny, hegyekövezte faluba, annak is egy házába, amelynek ablakai annyi szeretettel ragyognak rám, mint édesanyám csillogó pápaszeme. És egyszer csak benn vagyok megint a régi házban, a régi bútorok között, ott ülök megszokott helyemen, és beszélek, és kacagok, és sirok, és örülök az életnek, az enyémnek is, a többiének is, mintha . . . mintha . . .

Úgy-e, furesa, amikor egy hajlottkorú ember megint gyermekké válik? . . . Úgy bizony, nagyon furesa. Kacagni lehet az ilyen vén bolondon. Magam is segítek mindjárt, csak előbb meg-

törlöm . . . a pápaszemem. Kicsit elhomályosodott abban a régi, agancesos házban.

Mindig is el szokott homályosodni, amikor ott járok, mert sok, sok kedves arc vesz körül, akik valamikor voltak, ma pedig már bizony alig-alig van közülük valaki. Legtöbben már odaát várnak reám. Mert hát fölöttük is, fölöttem is eljárt az idő.

Aztán akadnak olyanok is köztük, akik fiatalon mentek el. Nem a maguk jószántából. Nem is betegség vitte őket el. Más. Egészen más. Kit golyó, kit serét, kit meg más gyilkoló eszköz. *A névtelen hősök. A kötelességteljesítés vértanúi.*

Ha most úgy testileg is együtt volnánk, és megindulna közöttünk a beszélgetés, bizony nem egyhamar érne véget. Mert — úgy-e — különösen köztünk, korosabbak között nem akad talán egyetlenegy sem, aki nem szólna hozzá ehhez a szomorú tárgyhoz. Mindegyik tudna valamit mondani jóbarátról, ismerősről, akit valamikor vérbe fagyva találtak meg az erdőn, a mezőn, esetleg otthonában. Talán olyan is akad köztünk, aki maga is részese volt annak a harenak, amely társát elragadta mellőle. Hiszen csupa erdőjáró ember van itt körülöttem. Vihar-edzett talpigemberek, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától. Tudom, mert ismerem a fajtámat.

Mondom, nem egyhamar érne véget beszélgetésünk, mert légió azoknak a száma, akik vérükkel pecsételték meg hűségüket. Hiszen nem kell más, csak a napi híreket kísérvük figyelemmel, és magunkat is meglep, milyen sűrűn találunk véres tragédiák pársoros leírására. Néha még annyira sem, amennyit egy koresmai verekedésnek szánnak. Talán azért, mert nagyon megszokott már az a gondolat, hogy az erdő- és vadőr nem mindig ágyban hal meg. Egy darabig beszélgetnek róla az erdészházakban, aztán lassan ott is elfeledik, és legfeljebb olyankor emlegetik megint, amikor egy újabb tragédia kapcsán eszébe jut valakinek.

Ez bizony így van. Csak az a kérdés, hogy helyesen van-e így. Erre azt is mondhatná valaki, hogy elvégre tudta, mire vállalkozik, s ha utolérte sorsa, csak az történt vele, amivel számolnia kellett. Nagyon igaz. Magam is azt mondom: aki erre a pályára megy, annak számolnia kell az erőszakos halállal is. Ez azonban nem változtat a dolgon. Legfeljebb csak annyiban, hogy ráeszmélünk arra: nem lehet utolsó ember, aki ilyesmire vállalkozik. Mint ahogy nem az utolsó emberek sorából kerülnek ki derék esendőreink sem, hanem a legjavából, azokból, akiknek lelkében a „kötelesség“ szó nem puszta szó, hanem véresen komoly valóság. Csakis hozzájuk lehet hasonlítani az erdő- és vadórt, mert kivüle csakis ők azok, akik felveszik a harcot olyankor is, amikor a jó Istenen kívül senki

sem látja, nem jutalomért, nem is virtuskodásból, hanem pusztán csak kötelességtudásból. És többnyire magukban, senkire nem támaszkodva, senki segítségére nem számítva, nem egyszer talán azzal a gondolattal, hogy el kell bukniok a nagyobb erővel szemben. Mi ez, ha nem hősiesség? . . .

Erdőn, mezőn véres tragédiák árnyéka kísért. Amióta a törvény védelmébe vette a vadat és a vadászatot, évről-évre szaporodott az áldozatoknak a száma, úgyhogy ma már alig van az országnak olyan vidéke, amelyet vérük nem áztatott. Mennyi derék, jobb sorsra érdemes ember nyugszik jeltelen sírban! Mennyi derék, jobb sorsra érdemes ember esontjai porladtak temetetlenül! Mennyi derék, jobb sorsra érdemes ember vívott órákig, talán napokig tartó haláltusát az erdő valamelyik elhagyatot zugában, ahol csak hetek múlva fedezték fel oszlo tetemét!

Hiszzen tudjuk ezt mindnyájan. És amikor erre gondolok, mintha a szégyen melegsége öntené el arcomat: tettünk-e valamit értük? . . . Mutattuk-e hálánknak, megbeesülésünknek valami jelét? . . . Gondoltunk-e valaha is arra, hogy ez a sok talpigember mégis csag megérdemelne valami szerény kis emléket? . . .

Válaszoljon mindenki maga erre a kérdésre!

Nem akarok senkire sem rápirítani, mert hisz ebben egyformán hibásak vagyunk valamennyien. Talán nem is annyira mi, amint inkább az a belénk rögződött tudat, hogy kötelességteljesítésért nem jár külön jutalom. Ez igaz. Kötelességteljesítésért nem jár külön jutalom. *De jár érte hála, jár érte megbecsülés.* Igaz, hogy ebből már nincs hasznuk. De van haszna belőle *a jelen és a jövő nemzedéknek*, ha látja, a derék ember nem múlik el úgy, hogy vele együtt emléke is a múlté lesz. Van hasznunk belőle nekünk magunknak, amikor úgy érezzük, hogy nem tartozunk azok közé, akik elfogadják az áldozatot s aztán napirendre térnek fölötte.

Olyan esekélység az, amivel hálánkat leróhatjuk! Nem kell díszes, százezrekbe kerülő emlékmű. Talán nem is illenék a szerény erdészvadász lényéhez. Csak egy szerényke emlékről van szó, csak akkoráról, hogy a halás élőnek módjában legyen kalapját megemelni a halott emléke előtt. Csak akkoráról, amekkorá elég ahhoz, hogy egy pillanatra *kiragadja gondolatainkat a mindennapi élet forgatagából, s azokra irányítsa, akik kötelességteljesítés közben dőltek ki sorainkból.* Csak akkoráról, hogy leteheessünk tövébe egy-egy szál virágot. Csak akkoráról, amekkorá eszünkbe juttathatja, hogy adósaik vagyunk, és nemcsak hálával vagyunk adósaik, hanem *egy jobb, érelyesebb törvénnyel* is, amely sok, sok kötelességtudó utóduknak életét ment-

heti meg. Mert így fakad vérükből áldás. Így nyer haláluk igazi értelmet. Így lesz emléküik áldottá.

De miért jövök én mindezzel ide? . . . Hát hova menjek, ha nem azokhoz, akiknek soraiból a legtöbb áldozat került ki? . . .

Hova menjek, ha nem az erdészekhez? . . .

Hiszen ha nem ismerném őket, talán haboztam volna. De így? . . . Ha nem tudnám, hogy a néha kérges külső csaknem mindig aranyszívet takar, talán megtorpantam volna feleúton. De így? . . . Mehettem-e máshova? . . . Mert az én szavam magában véve csekély. Csak pusztába kiáltó szózat maradna. Ha azonban mellém áll egy tekintélyes testület, ha ez teszi magáévá a dolgot, máris annyi, mintha az emlék állna. És én nem akarok egyebet, csak azt, hogy álljon.

Azt is mondhatná valaki, hogy rosszul választottam meg az időt, éppen most, amikor nem tudjuk, mit hoz a holnap. Ez igaz. De az életnek sem szabad megállania, mert ha ez megáll, meghal a holnap reménye is. Éppen az ilyen nehéz napokban időszerű, hogy áldozunk azok emlékének, akik tudtak vértanuk lenni.

Azt is tudom, hogy a vadászok körében megingott a bizalom minden ilyenfajta megmozdulással szemben. De ez sem riaszt vissza, mert nem magamnak kérem a bizalmat. Én csak *egy* ember vagyok, aki holnap talán már nem leszek. Ha azonban egy olyan hatalmas testület veszi kezébe a dolgot, mint az Országos Erdészeti Egyesület, el kell némulnia minden bizalmatlanságnak.

Ezt is lehet mondani, azt is lehet mondani, csak azt az egyet nem lehet mondani, hogy azok, akik életüket, tehát mindenüket áldozták kötelességük teljesítése közben, nem érdemelnek meg olyan csekély áldozatot, amekkorát emléküik megörökítése fejenként reánk róna.

*

A hála nevében elgurítottam ezt a kis kaviesot. Aki úgy találja, hogy rosszul tettem, dobja reám vissza. Aki ellenben velem érez, az segítsen tovább gurítani, mindaddig, amíg a hozzátapadó hálától és megbeesüléstől akkora tömbbé nem növekszik, amelyből már ki lehet farni a kötelesség vértanuinak emlékművét.

Sólyom.

*

Az Országos Erdészeti Egyesület pedig felveszi az elgurított kaviesot.

Felveszi annál is inkább, mert hiszen a vértanuk között elég számmal akadnak a tisztikarból is.

Tudjuk azt igen jól, hogy a birtokos, erdőtiszt és altiszt anyagi igénybevétele igen sok irányú, még sines kétségünk az eredmény felől. Hiszen mindnyájunk emlékében él egy-két jólismert jóra való kötelességtudó ember, aki ilyen szomorú körülmények között hagyott itt bennünket.

A mi elgondolásunk azonban egy kicsivel továbbmegy.

Nemesak az erdón szeretnénk nekik emléket állítani, de legalább egy egyszerű táblát mindegyik alerdész szakiskolában, hogy lássák a felnövő fiatalok, mennyire megbecsüli az áldozatkész kötelességteljesítést a birtokos, az erdőtiszt és a kartárs is.

Arra kérem ezért ezen az úton összes kedves olvasóinkat, ne sajnáljanak erre a célra egy csekély, anyagi erejükhöz mért áldozatot és vonják be a gyűjtésbe az altiszt kart is.

Minden fillér, ami befut, egy lépéssel közelebb visz bennünket a célhoz, hálásan fogadjuk és köszönettel nyugtázzuk.

Méltóztassanak az erre a célra szánt adományokat egyesületünk csekkszámájára „Emlékmű“ megjelöléssel beküldeni és mi a befutott tételeket megfelelő időközökben a lapban is nyugtáznunk fogjuk.

Meggyőződésem, hogy ez a kérés nem lesz pusztába kiáltó szó és rövid időn belül eljutunk oda, hogy az emléket bár szerény, de megfelelő formában felállíthassuk.

Bíró Zoltán.

*

Helden ohne Namen. Von "Sólyom."

Das Andenken der ihrer Pflicht zum Opfer gefallenen Forst- und Jagdschutzbeamten verdient würdig verewigt zu werden. Verf. kommt diesbezüglich mit einem Vorschlag, dem sich auch Z. Bíró mit warmen Worten anschliesst.

*

Héros inconnus, par Sólyom.

Proposition pour commémorer dignement le souvenir des membres du service des eaux et forêts, morts en martyrs de l'accomplissement de leurs devoirs professionnels.

*

Nameless Heroes. By "Sólyom".

A suggestion for a suitable way of immortalizing the memory of the forest-guards and game-keepers, who died in pursuance of their duties.